

Monahia Siluana Vlad

**TRĂIREA ORTODOXĂ ÎN CONTEXTUL
PROVOCĂRILOR DE ASTĂZI**

**Conferințele Maicii Siluana la Cluj-Napoca
11-12 noiembrie 2017**

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
IAȘI, 2018

CUPRINS

Despre familie	7
Întrebări și răspunsuri.....	39
Trăirea ortodoxă în lumea de azi	79
Întrebări și răspunsuri.....	109

DESPRE FAMILIE

Conferință susținută la
Cluj-Napoca, 11 noiembrie 2017,
Biserica „Sfântul Mare Mucenic Mina”

Pr. prof. dr. Dumitru Bărbos:

Preacuvioase Părinte-Secretar (Benedict Vesa),
preacuvioasă Maică Siluana,
preacuvioase maici, iubiți credincioși,

După Liturghia solemnă pe care am trăit-o astăzi în prezența Înaltpreasfințitului Mitropolit Andrei, sărbătoarea parohiei noastre continuă, în această seară, cu un eveniment mai aparte. Dacă m-ați întreba cum de a venit Maica Siluana la Cluj și, în special, în parohia „Sfântul Mare Mucenic Mina”, v-aș răspunde că din partea mea a fost o dorință, însă aici au contribuit alți factori colaterali, unde s-a pus străduința și, mai mult decât atât, rugăciunea, iar mai presus de toate, binecuvântarea din partea lui Dumnezeu, că de la dorință ajungem la un fapt pe care ni l-am dorit și de care, de bună seamă, ne vom folosi fiecare dintre noi.

Mărturisesc, în nume personal și cu toată sinceritatea, că am auzit de foarte multe ori de Maica Siluana,

însă prea puțin am știut de dânsa, până în momentul în care mi-a trecut prin mână cartea *Doamne, unde-i rana?*¹, pe care v-o recomand cu toată căldura pentru că am convingerea că ne este de folos atât nouă, preoților, cât și dumneavoastră, mirenilor.

Am mai întâlnit aceeași abordare la unii părinți greci, spre exemplu, Ierotheos Vlachos, care ne prezintă un Hristos real, și cred că, pe lângă teologia didactică pe care am acumulat-o în școală, este nevoie de mult mai mult. Maica Siluana are această abordare a prezenței reale a lui Hristos în lucrarea Bisericii, în Sfânta Liturghie și prin Sfintele Taine. Învățătura Maicii Siluana pleacă de la argumentul scripturistic și e fundamentată pe scrierile patristice, așa că este un cuvânt cu multă autoritate și izvorât de acolo, de unde trebuie...

Salutăm prezența Maicii Siluana, ne bucurăm că în seara aceasta este în biserica noastră și sunt convins că toți cei care suntem aici vom merge mult mai îmbogății și vom afla, poate, răspunsuri la multe dintre frământările noastre, și mai ales la tema atât de actuală: „Despre familie”, tema conferinței din seara aceasta. Totodată, vreau să vă reamintesc că mâine seară, la ora 19.00, în amfiteatrul Facultății de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor, Maica Siluana va susține cea de-a doua conferință, de asemenea cu un impact în societatea noastră, „Mărturisirea ortodoxă în lumea de astăzi”.

Fiți binevenită în parohia noastră, în orașul nostru și-I mulțumim lui Dumnezeu pentru acest dar și pentru această bucurie! Și vă ascultăm cu multă bucurie!

¹ Monahia Siluana Vlad, *Doamne, unde-i rana?*, Iași, Editura Doxologia, 2017.

Maica Siluana: Sărut mâna! Binecuvântați! Mă ier-tați că o să stau jos, de obicei nu stăteam jos, însă acum, de un an și ceva, de când sunt mai bolnavă, multe apu-cături bune le-am pierdut și am dobândit o mulțime de apucături mai puțin bune: sunt mai neputincioasă. Nici eu nu înțeleg cum am ajuns la Cluj și este incredibil, pentru că nu prea am voie să călătoresc. Nu am voie să am emoții mari, trebuie să-mi folosesc energia pentru vindecare. Cândva o să vă povestesc, dacă Dumnezeu vrea ca eu să mă vindec. I-am zis lui Dumnezeu că nu vreau să mă vindec pentru mine, ci mai ales ca un fel de exem- plu, ca un îndemn pentru cei bolnavi, să folosească această cale de vindecare pe care mi-a oferit-o mie Dumnezeu. Nu vorbim acum despre această cale de vindecare, însă, pe scurt, ea constă în oferirea energiilor create pe care le primesc și le metabolizez, din lume, și a energiilor necreate pe care le primesc de la Dumnezeu. În plus, e ne-voie să alegem din creație energiile care ne susțin viața și să le refuzăm pe cele ce ne fac rău. Boala de care su-făr acum este ultima mare facultate pe care am urmat-o. Am terminat mai multe „facultăți” și chiar „studii post-universitare” ... Acum sunt la masteratul „Boală gravă”. Da... „Boala gravă” este cea mai profundă cale de învățare. Pentru că ne arată că nu ne-am folosit viața, nu ne-am trăit-o cu adevărat. Da, suntem bolnavi pentru că fugim de propria noastră viață – „asta nu-mi place, asta nu vreau, asta nu pot să sufăr, asta nu vreau să mi se întâmple...” – și această restrângere, această respingere și închidere a noastră întru așa-zisă protecție, de fapt, este o îmbol-năvire. Tot ce respingem se face tumoare, se face chist în sufletul nostru și, până la urmă, bietul trup ne anunță: „vezi că ai pus acolo prea multe, ai ascuns prea multe, te-ai otrăvit cu prea multe”!

Așadar, Îi mulțumesc lui Dumnezeu că a îngăduit să ajung aici. Sunt aici mulți oameni pe care îi iubesc și care mă iubesc, mulți dintre dumneavoastră sunteți dintre cei pe care i-am ținut în brațele rugăciunii la *Seminarul iertării* sau în alte legături. Îmi pare rău că, probabil, n-o să pot să stau să vă îmbrățișez și fizic pe fiecare, așa cum mulți doriți. Dar Duhul va desăvârși această întâlnire prin vedere, auzire și simțire duhovnicească pe viu, cum Singur știe.

Zicea Părintele că am o gândire patristică. Un părinte, profesor universitar, mă critica spunând: „E prea dogmatică!”. Dar eu nu m-am întristat, ci mă bucur: dă, Doamne, să fiu total dogmatică! Să trăiesc sfânta dogmă a Bisericii total și mereu. Apoi, să vă mai spun ceva: eu am descoperit că Sfinții Părinți gândesc, de multe ori, *ca mine!* Nu, nu este mândrie, este ceva care și pe mine m-a lăsat cu gura căscată. Vă explic: pentru că eu, fiind filosof (mă rog, filosof din asta, de doi bani, făcut la facultățile comuniste și autodidact) și punându-mi multe întrebări fundamentale când am ajuns conștientă în Biserică, atunci când m-am predat lui Dumnezeu prin Părintele Galeriu, am vrut să știu *tot ce înseamnă ortodoxie*. De ce ortodocși, de ce creștini, de ce nu yoghini, de ce nu celelalte, și Părintele era foarte dispus, văzând cultura mea, voia să-mi spună *tot!*... Dar nu putea să stea numai cu mine, că avea și parohia, avea și Catedra, și atunci mi-a zis așa: „uite ce e, Eugenia, rugăciunea o să te învețe. Rugăciunea «Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă» te învață *tot!*”. Vă dați seama că am fost foarte dezamăgită, chiar supărată. Ce să înveți de la o rugăciune așa de scurtă? Acatistele, mai înțelegeam, conțin și multă informație, învățătură. De exemplu, Acatistul

Sfintei Treimi te învață atâtea... Dar, cum îmi făgăduisem să ascult total de Părintele, așa am făcut: când nu înțelegeam ceva, ziceam „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă”. De exemplu, când citeam *Filocaliile*, că aveam canon, și nu știam care-i diferența dintre cugetare, minte și rațiune și multe altele, strigam: „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă”! Și, uite așa, tot zicând, cu gura, că nu puteam să zic cu inima (nici nu aveam inimă, ce credeam eu că e inimă era *altceva*), încet-încet, am descoperit că atunci când citeam din Sfinții Părinți, când ascultam slujbele, când citeam Canoanele² din *Octoih*, de exemplu, în chiar momentul în care citeam cu atenție, se formula în mintea mea *ceva ce inima mea știa deja*. Nu se poate să nu fi trăit și dumneavoastră aceste stări uimitoare în care v-ați spus: „Eu știam asta, cunosc și eu asta”! Când vedeți un film, când citiți o carte, apare ca o iluminare lăuntrică ce vă spune: „Știam”! Și mă uimeam și strigam: „Doamne, ce e asta?”. Și l-am întrebat pe Părintele meu, care mi-a spus: „Este Duhul Sfânt pe Care L-ai primit la Mirungere și Care abia așteaptă să te învețe, dacă tu înveți să-L ascuți. Dacă tu te unești cu El prin rugăciune”.

Da, noi toți suntem chemați să ne unim cu El prin Sfintele Taine și să dobândim astfel harul. Dar ce facem? Ați văzut – cum vine părintele în fața ușilor împărătești cu Sfântul Potir plin cu Dumnezeu și ne strigă: „Cu frică și cutremur să vă apropiați” – că mulți dintre cei prezenți rămân nemișcați sau se îndepărtează? (Nu

² Vă recomand să citiți Canoanele, să aveți *Octoihul*, *Triodul* și *Penticostarul*, pentru că acolo dobândim întreaga filosofie, întreaga înțelepciune a credinței noastre, și mai sunt și frumoase! Sunt și poetice!

aici, la dumneavoastră – aici am văzut că măcar îi aveți înaintemergători pe copii, m-am bucurat...) Atunci pleacă Sfântul Potir plin cu Dumnezeu! Unii dintre noi, slavă Domnului, ne împărtășim. Și, cât de mică ar fi bucățica, ne umplem cu Dumnezeu! Dar – să ne întrebăm – ce facem apoi? De multe ori umblăm ca Potirul rămas plin și ne ducem înapoi în „ale noastre”! Nu-L folosim! Îl avem pe Dumnezeu în noi, de la Botez, Îl avem pe Dumnezeu în noi prin Sfintele Taine, dar nu-L folosim! Am plâns de multe ori întrebându-mă *de ce?* Pentru că nu știm că putem folosi harul! Nu ne învață nimeni! Nu avem deprinderea!

Un om nebotezat seamănă cu un sat neelectrificat: nu-i electricitate, nu-i lumină. Nu-s botezat, nu-s conectat la curent. Prin Botez, am adus lumină în sat. Apoi, când mă împărtășesc, mă și conectez, aduc lumina la mine în casă. Și totuși, în camera mea nu este lumină! Am curent prin fire de la stâlp până în casă, și totuși la mine în casă nu e lumină! De ce? Pentru că nu apăs pe întrerupător! Fără ca eu să apăs pe întrerupător, lumina nu se aprinde! Acum or fi și din astea cărora le spui *aprinde-te* și se aprind, dar tot trebuie să *faci ceva*, să *spui ceva* ca să se aprindă lumina. Ei, acest *contact personal* cu harul care ni se dăruiește prin Sfintele Taine este rugăciunea! Rugăciunea invocativă! Îl strig pe Dumnezeu: „Vino, Doamne”! Invoc numele Lui, invoc prezența Lui, Îl chem unde am eu nevoie de harul Lui. Și prin această chemare activez – pun în lucrare – harul primit.

Am făcut această teologică introducere ca să mă ajute Dumnezeu să formulez ce am eu să vă spun despre familie. Să mă iertați dacă, așa cum îi spuneam astăzi Părintelui, voi fi cumva mai dură ca de obicei, pentru

că – știți? – atunci când crezi că mai ai mult de trăit, zici: „Lasă că le zic eu mai târziu”, dar când s-ar putea să pleci curând, atunci zici: „Acum trebuie să spun, că nu mai avem timp”. Da, timp nu mai este! Și nu pentru că sunt bolnavă și bătrână, ci pentru că timp nu mai este! Ați văzut cum trece ziua? Cum trece timpul? Așa că nădăjduiesc ca această forțare, pe care rog să ne-o dăruiască Dumnezeu în seara asta, ne va ajuta să răscumpărăm timpul, să intrăm cu Domnul în timp, să aducem veșnicia în timp. Nu mai e timp? Să nu deznădăjduim, pentru că avem veșnicia! Haideți s-o trăim! Haideți să vedem cum e! Dacă ni s-a dat *acum, acum s-o trăim!*

Niciodată n-am citit ceva din Sfânta Evanghelie fără să zic: „Ei, ia să văd dacă e adevărat!”, fără să încerc pe propria-mi piele, în propria-mi viață. Iar primul lucru pe care l-am verificat astfel a fost iubirea de vrăjmași. Îmi ziceam: „Chiar se poate? Doamne, dacă Tu mă faci s-o iubesc pe «asta» (aveam eu o doamnă care nu mă iubea), atunci să știi că mă dau cu totul în voia Ta”. Și m-a biruit pentru că m-a făcut s-o iubesc pentru că mi-a arătat chipul lui Dumnezeu din ea. El a făcut asta, dar eu l-am provocat și am și făcut ce zicea El să fac. Ce zicea Dumnezeu? Zicea să mă rog pentru vrăjmași. Și am făcut așa. Era o rugăciune în *Cartea de rugăciuni*, pe care o citeam toată ziua. Total străină de mentalitatea mea, așa că o citeam și spuneam: „Doamne, scuză-mă, dar nu cred nimic din ce scrie aici! Adică este împotriva demnității mele de persoană. Cum adică să spun eu că sunt păcătoasă, când cealaltă mi-a făcut rău”! Și eu chiar eram bună, efectiv nu făcusem nimic rău în cazul respectiv (nu spovedesc acum ce făcusem altădată). Nu înțelegeam, cum să zic că eu sunt păcătoasă, când eu mă și

spovedisem, eu pluteam, zburam uşurată de toate păcatele, iar ea drăcuia, înjura, făcea rău... Şi cum era să fiu eu mai rea decât ea? Şi mai mult, *să nu cumva să pătimească, săraca, din cauza mea!* Aşa că citeam rugăciunea cu atenţie, dar iarăşi ziceam: „Scuză-mă, Doamne, nu cred nimic, dar Îţi dau tot ce am eu: această dorinţă de a face ca Tine! Tu zici, Doamne, să zic asta, iar eu zic asta şi Tu nu Ține cont de sentimentele mele, de gândurile mele, ci de libertatea mea care se reduce doar la buze, la gură şi la mintea care citeşte, la gura care rosteşte şi la gândul care formulează. Gândurile celelalte sunt ale mele, nu le socoti”. Asta m-a ajutat! Eu am pus ale mele şi am cerut Domnului să pună ale Sale. Aşa s-a împlinit minunea şi s-a adevărit cuvântul Domnului!

Cum e posibil aşa ceva? Cum face Dumnezeu asta?

Iar trebuie să mai fac o paranteză, înainte de a ajunge la tema familiei. Noi ne trăim viaţa pe trei dimensiuni: gând, cuvânt şi faptă. Pe aici vin şi păcatele. Pentru asta ne spovedim şi pentru asta ne cerem iertare. Fiecare dintre aceste acţiuni ale vieţii noastre sunt însoţite de trăire. Nu gândim niciodată ceva fără să trăim acel ceva. Toate gândurile au o dimensiune emoţională, au o întregă trăire care include trupul. Când gândesc, trupul meu întreg „gândeşte” gândurile respective sub formă de emoţie, de trăire. Trăirea poate fi acum măsurată în laborator prin cantitatea şi felul neurotransmiţătorilor, peptidelor, toate aceste substanţe care circulă prin noi şi ne modifică metabolismul şi starea respectivă. Aşadar, un gând este, de fapt, o activitate a întregii mele fiinţe. De cuvânt nu mai spun! Iar fapta se mai şi vede şi are consecinţe mari în afara noastră. Apoi, noi credem că suntem liberi. Nu suntem liberi! Gândurile *ne vin*, nu le alegem noi, pur

și simplu ne vin. Ei, sunt și gânduri care sunt adevărate! Spre exemplu, văd un pahar și gândesc: „Acesta este un pahar”. Da, este un gând adevărat, bun, real. Dar acest gând nu este de la mine! Mie, de când m-am născut, am crescut, am învățat, mi s-a băgat în cap că acesta este un pahar. Și, pentru că trăim în aceeași lume, toți credem că acesta este un pahar. Pentru că avem imaginea în cap și avem cuvântul pe care l-am primit pentru el. Și suntem de acord că-l numim „pahar”. Când zicem: „Acesta este un om bun”, poate să apară gândul – „Deh! Știu și eu! Chiar așa o fi? Ei, cine știe! Nu te lua după aparențe!”. Dar dacă vă spun: „Știți cât e asta de rău?”, o să spuneți: „Îmi închipuiam eu! Chiar am văzut adineauri cum se strâmba! Da, e rău!”. Repede cădem de acord când este ceva de rău. Când este ceva de bine, mai greu cădem de acord! Așadar, noi credem că noi gândim. Dar noi nu facem decât să încercăm să spunem ce trăim prin tiparele pe care le-am primit de la alții, care sunt în capul nostru. Când facem ceva, gândurile vin în funcție de trăire, de evenimente. Cuvintele vin și ele, iar faptele le facem îmboldiți de aceste tipare de gândire și de valorificare: „Așa e frumos”, „Așa e bine”, „Asta nu e bine”. Dar avem și alte tipare: „Asta îmi place”, „Asta nu îmi place”, „Asta îmi face rău”. Acționăm în funcție de aceste tipare, care sunt gata făcute. Când te însori și nevasta îți spune că mămăliguța trebuie să fie moale, tu spui: „Asta nu-i mămăligă și asta nu-i femeie de treabă!; mămăliga este aia pe care o tăiam cu ața la bunica mea și la mama mea!”. Avem alte tipare și putem ajunge până la război, dacă nu facem cursuri de rezolvare a conflictelor!

Da, așa... Apoi, avem o serie de acte, de comportamente, care apar în ciuda valorilor noastre. Îți spui:

„Eu sunt ortodox, sunt creștin, merg în fiecare duminică la biserică, mă spovedesc și nu vreau să vorbesc urât; mi-a zis Părintele – și inima mea simte – că e urât, că e păcat atunci când spun vorbe urâte, atunci când înjur”. Și nu mai înjuri. Dar n-ai terminat bine de luat hotărârea, că ți-a ieșit înaintea un șofer care ți-a tăiat calea, tu fiind, de asemenea, la volan, și rămâi cu gura căscată ce ți-a venit să spui: cele mai triviale cuvinte, pe care, chiar dacă nu le spui tare, dar măcar printre dinți tot le zici! Adevărat că sunt și unii care își exprimă mânia prin cuvinte din Psalmi – „dobitoc”, de exemplu! Dar majoritatea vorbesc cu cele de acasă, cu ceea ce au învățat acasă. Aceste comportamente sunt acelea care ne chinuie cel mai mult, pentru că ne distrug liniștea. Ne fac mult rău și cuprind toată acea atitudine a omului de care vorbește Sfântul Apostol Pavel când zice: „Vai mie, că nu fac binele pe care îl doresc, ci răul pe care nu îl doresc!”. Aceste comportamente sunt dictate de impulsurile lăuntrice, subconștiente, prin care noi ne descărcăm de tensiunea acumulată în urma evenimentelor care nu ne plac, care ne obolesc. Ne încărcăm cu tensiune și am învățat de la părinți, am învățat acasă – pentru că acolo este prima noastră facultate – cum să ne descărcăm: fie trântind ușa, fie fugind, fie lovind... Aproape toți dintre noi dorim binele. Cu toții îl știm, toți simțim binele și toți dorim să fim buni și frumoși. Iar când părinții noștri sunt răi sau au comportamente urâte, toți spunem: „Eu n-am să fac niciodată ca mama, n-am să fac niciodată ca tata, n-am să mă căsătoresc cu cineva ca tata, n-am să îmi iau o femeie ca mama” – în situația în care mama și tata au comportamente care ne produc suferințe și nu ne plac. Eu sunt uimită că aproape toți care au zis așa

ceva au făcut mai apoi exact cum n-au voit: s-au căsătorit cu cineva exact ca tata și așa mai departe... Se spune că, până la 35 de ani, noi ne despărțim de părinți, în sensul că avem alte valori: „Lasă, mamă, nu mă învăța tu pe mine, că eu știu cum să-mi cresc copilul, nu vreau să-mi cresc copilul cum m-ai crescut tu pe mine, eu știu ce să fac...”. Și, după 35 de ani, mă surprind că îmi jignesc copilul la fel cum făcea mama, îl bat la fel, și mai și zic: „Săraca mama, avea dreptate!”. Chiar încep să mă port după tiparele de acasă, după tiparele acelea care lucrează subconștient. Deci nu prea suntem liberi.

Când spunem: „Sunt liber, dacă fac ce vreau” – e cea mai mare autoamăgire, pentru că de unde *îmi vine ce vreau?* Este un impuls, este o pornire care nu e liberă și atunci noi nu suntem liberi și nu putem să fim fericiți, dacă ne clădim viața – viața de familie, în primul rând, dar și viața personală – pe acest fundament greșit. De aceea S-a întrupat Mântuitorul, ca să ne salveze de această robie. Deci toate comportamentele acestea și cele subconștiente venite din senzațiile de bine sau de rău pe care le-am avut și cele conștiente, create de valorile lumii acesteia, toate acestea sunt zidite pe sugestii demonice – iertați-mă – pentru că demonul, Satana sugerează mereu că răul trebuie pedepsit, că binele se stabilește prin pedeapsă și prin a-l sancționa pe cel care a făcut rău. Și aproape toate valorile noastre sunt clădite pe această tendință de supraviețuire, de conducere, de impunere a voii proprii, unde diavolul a avut și el partea lui de amestec. Noi, creștinii, avem datoria să conștientizăm, oameni buni, că diavolul există și își face treaba [de a ne ispiti]! Cum știți, acum, politicile, filosofii și spiritualitățile astea foarte moderne îți vorbesc despre orice, numai

despre draci și de cruce nu vorbesc! Ei te învață că, dacă respiri profund, e bine și sănătos și așa este! Că dacă faci bine, se întoarce binele înmiiit la tine. Da, așa este! Și multe altele care sunt bune și adevărate omenește vorbind, dar, cum spunea un mare părinte (și eu cred că toți suntem de acord cu el): binele fără Hristos e iad! Fără Hristos, rămâi rob precarității și stricăciunii, și morții. Mântuitorul a venit și ni Se dăruiește ca să ne elibereze. În primul rând, ne-a smuls din robia vrăjmașului, spunându-ne că există, că face rău și dându-ne puterea de a scăpa de ispitele lui. Uite, așa se scapă, ne învață Domnul: „Eu vă scap de el, iar voi nu vă luptați cu el, pentru că sunteți slabi, ci uniți-vă cu Mine, că Eu mă lupt cu el”. Hristos este biruitorul, El l-a biruit pe Satana, noi ne unim cu Hristos și în felul acesta biruim răul din noi. Apoi, Domnul ne-a dat libertatea, gândul, harul Lui, energia Lui necreată. Prin Botez și prin Sfintele Taine, noi putem să fim buni, putem să facem binele, dar când primim darul, când primim energiile necreate, aceste energii intră în noi, în mine, care exist deja, am deja viață. Iar viața aceasta pe care o am deja este plină de informație: viața părinților mei, a strămoșilor mei este în mine! Prin Botez nu mi se distruge viața, ci mi se distruge neputința de a-mi administra viața după voia lui Dumnezeu. Deci, înainte nu puteam să fiu bun, nu puteam să fac voia lui Dumnezeu, adică să fiu liber și fericit. Acum pot să fac asta! Dar Dumnezeu nu-mi ia, Dumnezeu nu-mi smulge mie ce am învățat înainte, nu-mi smulge ce am moștenit de la părinți, ci-mi dă harul și puterea să mă curăț, să mă eliberez de acestea. Numai harul ne eliberează de moștenirile și de valorile false. Și harul se lucrează, cum spuneam, prin rugăciune și prin lucrarea poruncilor.